

«Світові тенденції розвитку зеленої економіки: регіональні аспекти і межі зростання»

8. Sbihi A., Eglese R.W. Combinatorial optimization and Green Logistics. *Annals of Operations Research*. 2009. Vol. 175(1). P. 159-175. DOI: 10.1007/s10479-009-0651-z.
9. Mesjasz-Lech A. Efektywnosc ekonomiczna i sprawnosc ekologiczna logistyki zwrotnei. Czestochowa: Published by Technical University of Czestochowa, 2011. P. 43-46.
10. Тамбовцев А., Тамбовцева Т. Зеленая логистика для устойчивого развития. *Управление и устойчивое развитие*. 2011. № 2. С. 197-203.
11. Герасимчук З.В., Аверкина М.Ф. Інституційне забезпечення «зеленої логістики» в місті. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 11 (137). С. 161-168.
12. Гурч Л.М., Хмара Л.Є. Розвиток «зеленої логістики» в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2014. Вип. 811. С. 86-91.
13. Григорак М.Ю., Варенко Ю.В. Принципы «зеленой логистики» в деятельности логистических провайдеров. URL: http://www.aticmd.md/wp-content/uploads/2014/04/V_2_17_MMOTI_Grigorac_Varenko.pdf.
14. Зарецкая Л.М. Исследование возможностей применения «зеленых» технологий при управлении цепями поставок. *Торгово-экономический журнал*. 2015. № 2(2). С. 91-100. DOI: 10.18334/tezh.2.2.570.
15. Поручинська І.В. Передумови впровадження «зеленої» логістики на автомобільному та залізничному транспорті Волинської області. *Молодий вчений*. 2017. № 3 (43). С. 53-56.
16. Goriup P., Laiko O.I., Chechovich Z.V. Sustainable development of economic systems: project-decentralization approach. *Economic innovations*. 2018. Vol. 20. No 3(68). P. 46-56. DOI: 10.31520/ei.2018.20.3(68).46-56.

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ У ПРИРОДНИЙ КАПІТАЛ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВИХ РИНКІВ

Фомішина В.М., д.е.н., проф., Херсонський національний технічний університет

Фомішин С.В., к.е.н., проф.,
голова Української асоціації економістів-міжнародників Херсонської обл.

Чабанов Д., студент, Херсонський національний технічний університет

Природний капітал – екосистеми, біорозмаїття і природні ресурси – є фундаментом соціально-економічних систем. Стрімкий розвиток технологій у секторі відновлювальних джерел енергії і інших ресурсів поки що не здатен задовольнити висхідний попит світової економіки на ресурси, зменшити темпи вичерпання їх запасів у світі [1]. Світова практика соціально-економічного розвитку свідчить про ефективність державної екологічної політики розвинутих країн та незбалансований підхід до цілей і заходів щодо їх реалізації у вітчизняній практиці господарювання. Відповідно, управління сталим розвитком в країні потребує не тільки розробки загальної політики, завдань і системи заходів, але і впровадження системи контролю і відповідальності за їх виконання.

Управління природним капіталом потребує вирішення двох взаємопов'язаних задач: чіткого розподілу управлінської діяльності між органами державного управління і контролю і координації її здійснення. Авторами проекту «Економіка екосистем і біорозмаїття» (ТЕЕВ), що проводиться в рамках програми ООН з оточуючого середовища, запропоновані наступні інструменти для поліпшення управління природним капіталом:

- компенсація за споживані природні блага шляхом прямих платежів і

ринкових механізмів; заходи із сертифікації продукції, здійснення державних закупівель з врахуванням факторів оточуючого середовища, стандарти, маркування і добровільні акції;

- реформування субсидій, небезпечних для оточуючого середовища.
- глобальні субсидії в сільське господарство, рибний промисел, енергетику, транспорт, що вкрай згубні для природного капіталу.
- боротьба із збитками шляхом регулювання і цінової політики;
- інвестиції в екологічну інфраструктуру.

Багато із загроз природному капіталу можна попередити за допомогою надійних схем регулювання, які встановлюють стандарти охорони оточуючого середовища і ступінь відповідальності; їх основний принцип - «платить той, хто забруднює», замість принципу «платить усе суспільство».

Упереджуючі інвестиції завжди виявляються дешевшими, ніж спроби відновлення вже зруйнованих екосистем. Водночас соціальні переваги, отримані від відновлення екосистем, можуть у кілька разів перевищувати витрати [2, с.6-7].

З огляду на те, що більша частина природного капіталу розглядається не як індивідуальне, а суспільне благо (вільний доступ до блага, споживання без конкуренції), їх споживання пов'язується із системним недооцінюванням. При прийнятті рішень щодо використання і відтворення природного капіталу часто надаються переваги поточним інтересам всупереч перевагам необмеженого періоду. Вигоди, ефект від яких відчувається в довгостроковій перспективі (наприклад, лісонасадження, чи глобальне регулювання клімату), найчастіше взагалі не приймаються до уваги. Тому саме державна політика має відігравати велику роль у тому, щоб основні типи вигод від екосистеми були виявлені і враховані при прийнятті рішень щодо інвестування у природний капітал.

Інвестиції у природний капітал здійснюють позитивний вплив на функціонування багатьох секторів економіки. У першу чергу це стосується тих сфер, виробництво у яких безпосередньо пов'язане із екосистемами: сільське господарство, лісове та рибне. Сюди ж відноситься сфера послуг – туризм, рекреація. Більш опосередкований вплив відчувають переробні галузі, наприклад, фармацевтика, біотехнології, насіння сільськогосподарських рослин, виробництво напоїв і продуктів харчування.

Інвестиції в природний капітал здійснюються за такими основними напрямками:

1.Інвестиції в екологічну інфраструктуру. Під нею розуміється здатність природи надавати прісну воду, регулювати клімат, формувати ґрунтовий шар, знижувати ризики стихійних лих. На жаль, часто важливість таких інвестицій стає очевидною тільки тоді, коли можливості природи значно постраждали внаслідок антропогенної діяльності і виникає нагальна необхідність крупних вкладень у їх відновлення.

2.Інвестиції в природоохоронні зони. Нині у світі нараховується біля 120000 тис. таких зон, їх площа складає біля 14% площі суші і біля 6% водної площі. Вони обумовлюють умови існування більш одного млрд. чол. у світі; тому інвестиції в них необхідні.

3.Інвестиції в частково зруйновані екосистеми. Якщо в результаті необережної і недбайливої діяльності допущене руйнування екосистем, то як правило, інвестиції у їх відновлення пов'язуються із величезними коштами (наприклад, Чорнобильська АЕС). Суми інвестиційних витрат можуть бути досить різними, залежно від ступеню руйнування, поставлених завдань і обставин.

Оскільки інвестиції у природний капітал не приносять прибутку, то ринковий механізм автоматично виключає цей напрямок інвестування, а вирішення завдань сталого розвитку стає об'єктом державного і міждержавного регулювання. У більшості випадків інвестиційні витрати в природний капітал пов'язуються з діяльністю урядів і бюджетними коштами з огляду на суспільну природу цього різновиду капіталу. Хоча не виключені випадки, коли екологічні проекти є предметом інтересу приватних інвесторів, критичну роль у інвестуванні в природний капітал відіграє держава.

«Світові тенденції розвитку зеленої економіки: регіональні аспекти і межі зростання»

У розпорядженні держави знаходиться певний арсенал засобів, який дозволяє змінити мотивацію господарської діяльності в бік опосередкованого інвестування у природний капітал. Негативні наслідки господарювання можна упередити шляхом реалізації в природоохоронному законодавстві і нормативних актах принципу «платить той, хто забруднює», а також пов'язаного із ним принципу «покриття повних витрат».

ЛІТЕРАТУРА

1. Козюк В., Длугопольський О. Ресурсне прокляття: роль слабких інститутів та кроні-секторів [Електронний ресурс] / В.Козюк, О.Длугопольський. – Режим доступу: // <https://ideopol.org/wpcontent/uploads/2018/11/2018%201.%206.%20UKR.%20Koziuk%20Dluh>
2. TEEB The Economics of Ecosystem sand Biodiversity For Nationaland International Policy Makers – Summary: Respondingto the Valueof Nature, 2009.